

Medal SARP *Bene Merentibus*: Laudacja dla Profesora Pekki Salminena

Pekka Salminen jest fińskim architektem i profesorem architektury, członkiem fińskich, niemieckich i chorwackich stowarzyszeń architektonicznych, laureatem bardzo wielu konkursów, nagród za realizacje, medali i odznaczeń. Zdobył m.in. wielokrotnie fińskie i niemieckie nagrody za architekturę betonową, ekwiwalenty nagrody uzyskanej na tej sali przez Romualda Loeglera. Znakomitych kolegów architektów łączy nie tylko osobista przyjaźń, ale i podejście do architektury – nowatorskie, czasem eksperymentalne, ale zawsze o oparciu o poszanowanie miejsca. Wypada tu zdecydowanie wspomnieć o poparciu i pomocy, jakich Pekka Salminen udzielał architektom polskim (i w naszym kręgu kulturowym, także chorwackim) w bardzo trudnych, jak pamiętamy, latach osiemdziesiątych XX wieku – organizując ich kontakty z Finlandią, w tym fundując praktyki zawodowe dla młodych architektów, i kontakty ze światem. Ponadto, wspierał swym autorytetem organizację pierwszych Międzynarodowych Biennale Architektury w Krakowie. Brał też, z sukcesem, udział w Warszawskich Konfrontacjach, wnosząc wiele do dyskursu urbanistycznego i architektonicznego. Te doskonałe kontakty między architektami fińskimi a SARP trwają do dzisiaj i są źródłem wielkiej satysfakcji. Pamiętajmy, że zapoczątkował je właśnie nasz Laureat!

Wracając do kwestii architektury Pekki Salminena, oprócz technologii *state-of-the-art*, cechuje ją poszanowanie kontekstu, tak ogromnie ważne w globalizującym się gwałtownie świecie, i respekt dla miejscowych kultur. Pekka Salminen jest jednym z tych architektów zachodnich, którzy zdecydowali się na otwarcie w Chinach doskonale prosperującego biura. Świadczy to o jego wielkiej kulturze organizacyjnej i o zaufaniu, jakie Pekka Salminen zdobył wśród coraz bardziej wyrafinowanych inwestorów, co wzmacnia pozycję architektury europejskiej. Architektura Pekki Salminena jest bowiem nowoczesna technologicznie, ale nigdy nie anonimowa. Zdumiewa także gigantyczna wszechstronność wypełnionych doskonale, bardzo skomplikowanych zadań projektowych. Od lotniska Vantaa w Helsinkach, bramy Finlandii, wielokrotnie uznawanego za najlepsze w Europie i na świecie, i dworców kolejowych, przez wielkie teatry i budynki kultury, budynki uniwersyteckie, szkoły, biurowce, obiekty komercyjne, po projekty adaptacji i konserwacji. Podziw budzi także niezwykle bogaty język form: zgodnie z maksymą *Ars una, species mille* - od ekspresyjnych, lecz logicznych form obiektów w Chinach do ascetycznego wpisania się w istniejącą, historyczną tkaninę.

Wspomnijmy tutaj, dla egzemplifikacji, tylko trzy projekty autorstwa Laureata, bardzo różne, lecz doskonale. *Teatr Wielki* w Wuxi w Chinach z lat 2008 – 2011, na wskroś nowoczesny budynek dla opery klasycznej i chińskiej, z salą na 1680 miejsc, zlokalizowany jest nad jeziorem. Jego formę można uznać za śmiałą reminiscencję architektury Państwa Środka, podobnie, jak zespół *Fuzhou Strait Art and Culture Centre* (2014 -2018). Z kolei adaptacja zabytkowego *Marienkirche* (1996 – 2001) w Neubrandenburg w Niemczech to pełna respektu adaptacja zniszczonej wojną, ceglanej, gotyckiej świątyni halowej, której w idealny sposób przywrócono życie ze szlachetną funkcją muzyki – sławny jest teraz jako *Konzertkirche*.

Wydaje się, że sukces architekta Pekki Salminena ma źródło w zakorzenieniu Laureata w tożsamości i tradycji architektury fińskiej, przybliżonej światu przez wielkiego Alvara Aalto, którego osiągnięcia, naszym zdaniem, Pekka Salminen godnie kontynuuje. Jego przywiązanie do kultury Finlandii pięknie wyraża budynek biura PES-architects w Helsinkach, oparty o prosty archetyp architektury drewnianej i o formę łodzi. Poczynając właśnie od archetypu architektury swej ojczyzny, do dzieł opartych na wysokich technologiach, zlokalizowanych na innych kontynentach - Laureat działa w skali świata, pozostając przy tym przyjacielem architektów polskich. Te osiągnięcia sprawiają, że Kapituła Medalu SARP *Bene Merentibus* przyznała go Pekce Salminenowi. Życzymy dalszych sukcesów!

W imieniu Kapituły:

Bohdan (Biś) Lisowski, arch. SARP,
Sekretarz Rady Prezesów Stowarzyszenia Architektów Polskich, Prezes Zarządu SARP O/Kraków;

Marta A. Urbańska, dr inż. arch. IARP SARP,
Pełnomocnik Zarządu Głównego Stowarzyszenia Architektów Polskich ds. dziedzictwa kulturowego,
Członek Zarządu SARP O/Kraków